

សុន្ទរកថា

ឯកឧត្តមឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី យីម ថែនលី

**ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាស្តារអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម និងជនបទ
ថ្លែងក្នុងឱកាសអបអរសាទរ ទិវាជាតិអាហារូបត្ថម្ភ លើកទី៤**

(៦ វិច្ឆិកា ២០១៤ - ៦ វិច្ឆិកា ២០១៧)

**ក្រោមប្រធានបទ “ផលិត និងបរិភោគអាហារចម្រុះសម្បូរជីវជាតិ
ដើម្បីសុខភាពល្អបំផុត”**

សាលបង្គោលស្រពចតុមុខ, ថ្ងៃទី ១ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៧

- ឯកឧត្តម លោកជំទាវ សមាជិក សមាជិកនៃរាជរដ្ឋាភិបាល
- ឯកឧត្តម លោកជំទាវ ថ្នាក់ដឹកនាំអង្គការដៃគូអភិវឌ្ឍន៍
- ឯកឧត្តម លោកជំទាវ អស់លោក លោកស្រី ក្មួយៗនិស្សិត និងសមាជិក
សមាជិកនៃអង្គពិធីទាំងមូលជាទីមេត្រី

១. ថ្ងៃនេះ ក្នុងនាមរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងក្នុងនាមក្រុមប្រឹក្សាស្តារអភិវឌ្ឍន៍
វិស័យកសិកម្មនិងជនបទ ខ្ញុំពិតជាមានសេចក្តីសោមនស្សរីករាយដែលបានមក
ចូលរួមជាមួយឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី អ្នកនាង កញ្ញា និងក្មួយៗ
និស្សិតទាំងអស់ក្នុងពិធីប្រារព្ធខួប **ទិវាជាតិអាហារូបត្ថម្ភលើកទី ៤ (៦ វិច្ឆិកា
២០១៤ - ៦ វិច្ឆិកា ២០១៧)** ក្រោមប្រធានបទ “**ផលិត និងបរិភោគអាហារចម្រុះ
សម្បូរជីវជាតិ ដើម្បីសុខភាពល្អបំផុត**”

ខ្ញុំសូមសម្តែងនូវការស្វាគមន៍ និងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះគណៈអធិបតី ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី អ្នកនាង កញ្ញា ភ្ញៀវភិក្ខុយសជាតិ- អន្តរជាតិ សមាជិក សមាជិកា នៃអង្គពិធីទាំងមូលដែលបានចំណាយពេលវេលាដ៏ មានតម្លៃអញ្ជើញចូលរួមក្នុងពិធីដ៏មានអត្ថន័យនេះ ក្នុងគោលបំណងអប់រំ និង លើកកម្ពស់ការយល់ដឹងជាសាធារណៈឱ្យបានកាន់តែទូលំទូលាយ នៅទូទាំង ប្រទេសអំពីសារៈសំខាន់នៃវិស័យកសិកម្ម ក្នុងការចូលរួមចំណែកលើកកម្ពស់ អាហារូបត្ថម្ភ ដែលវិស័យកសិកម្មនេះមានតួនាទីសំខាន់ណាស់ក្នុងការទ្រទ្រង់ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ធានាសមធម៌សង្គម ធានាសន្តិសុខស្បៀង ធ្វើឱ្យប្រសើរ ឡើងនូវអាហារូបត្ថម្ភ បង្កើតការងារ កាត់បន្ថយចំណាកស្រុក និងបង្កើនប្រាក់ ចំណូលដើម្បីលើកកម្ពស់ជីវភាព និងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាជនកសិករ និង ជំរុញការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជនបទ។

២. ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវស្ថានភាពអាហារូបត្ថម្ភ សម្រាប់ជនគ្រប់រូប ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ គឺជាកត្តាមិនអាចខ្វះបានសម្រាប់ធនធានមនុស្សជំនាន់ ក្រោយ ពីព្រោះកុមារគឺជាទំពាំងស្នងឬស្សីនៃសង្គមជាតិនិមួយៗ ដែលទាមទារឱ្យ មានការយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ដល់សុខភាពរបស់ពួកគេ តាំងពីពួកគេនៅក្នុងពោះ ម្តាយ រហូតដល់ពេលពួកគេបានឃើញពន្លឺព្រះអាទិត្យ និងធំធាត់ដើម្បីសិក្សារៀន សូត្រ។ ការស្វែងយល់ដោយមនុស្សគ្រប់រូប ពីសារៈសំខាន់និងគុណប្រយោជន៍នៃ ការទំនាក់ទំនងគ្នារវាងវិស័យកសិកម្ម និងអាហារូបត្ថម្ភ គឺជាប្រធានបទមួយត្រូវ បានជ្រើសរើសសម្រាប់ទិវាជាតិអាហារូបត្ថម្ភលើកទី៤ ក្នុងឆ្នាំនេះ ដោយរាជរដ្ឋា- ភិបាលបានផ្សព្វផ្សាយ លើកទឹកចិត្ត និងជំរុញដល់ប្រជាពលរដ្ឋ សហគមន៍ សាលា រៀន វត្តអារាមនានាឱ្យចូលរួមដាំបន្លែ ផ្លែឈើ ចិញ្ចឹមត្រី និងសត្វគ្រប់ប្រភេទ

ដែលអាចបរិភោគបាន ដើម្បីជំរុញឱ្យមានអាហារប្រកបដោយភាពសម្បូរបែប ដើម្បីចូលរួមលើកកម្ពស់អាហារូបត្ថម្ភ និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ច។

៣. យោងលើការវិភាគរបស់អង្គការស្បៀងអាហារពិភពលោក ស្តីពីការបំពេញ កង្វះសារជាតិចិញ្ចឹម បានឱ្យដឹងថាបច្ចុប្បន្នប្រជាជនកម្ពុជាម្នាក់ៗបរិភោគបាយ គិតជាអង្ករប្រមាណ ៣៩០ ក្រាម ក្នុងមួយថ្ងៃ។ កម្រិតនៃការបរិភោគបាយច្រើន បែបនេះបានធ្វើឱ្យយើងមិនអាចបរិភោគអាហារផ្សេងៗទៀត ដែលសម្បូរទៅដោយ សារជាតិចិញ្ចឹមខ្ពស់ ជាមូលហេតុមួយបណ្តាលឱ្យមានការកើនឡើងនូវបញ្ហាជំងឺ អាហារូបត្ថម្ភនានា ដូចជាជំងឺធាត់លើសទម្ងន់ ជំងឺមិនឆ្អងមួយចំនួន មានជាអាទិ៍ ការកើនឡើងកម្រិតជាតិស្ករខ្ពស់នៅក្នុងឈាម ជាដើម។ ដើម្បីទប់ស្កាត់បញ្ហា អាហារូបត្ថម្ភទាំងនេះ ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូបចាំបាច់ត្រូវតែបរិភោគរបបអាហារដែល មានសារជាតិចិញ្ចឹមគ្រប់គ្រាន់ និងចំរុះមុខ ដូចជា បន្លែ ផ្លែឈើស្រស់ ត្រី សាច់ និងស៊ុត ឱ្យបានច្រើនគ្រប់មុខនិងទៀងទាត់ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការអាហារ ដែលធ្វើឱ្យរាងកាយល្អតលាស់បានល្អ។ រាជរដ្ឋាភិបាល សូមលើកទឹកចិត្តដល់ អាណាព្យាបាលក្មេង និងស្ត្រីជាមាតា ឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថជាវិជ្ជមាន តាម រយៈការផ្តល់ឱកាសឱ្យកុមារចាប់ពីអាយុ ៦ ខែឡើងទៅ បានទទួលទានបន្លែ ផ្លែ ឈើ ត្រី សាច់ និងស៊ុត ដើម្បីឱ្យពួកគេមានការល្អតលាស់ល្អ ទាំងរាងកាយ និង បញ្ហាស្មារតី ។ ការលើកកម្ពស់ចំណេះដឹង និងការអប់រំកុមារក្នុងវ័យសិក្សាពីអាយុ ៦ ឆ្នាំ ដល់ ១៧ឆ្នាំ ដោយឱ្យពួកគេបរិភោគរបបអាហារដែលត្រឹមត្រូវ មានគុណភាព និងមានតុល្យភាព ដោយកាត់បន្ថយអាហារដែលមានជាតិខ្លាញ់ច្រើន ប្រៃពេក និង ផ្អែមខ្លាំង ពិសេសអាហារសំរន់នានាដែលមិនមានគុណភាព ឬអាហារកែច្នៃមិន មានអនាម័យ ហើយងាកមកបរិភោគអាហារចម្រុះ បន្លែ ផ្លែឈើស្រស់ ត្រី សាច់

និងស្ថិត ឲ្យបានច្រើនគ្រប់មុខនិងទៀងទាត់ ដែលអាហារទាំងអស់នោះមានភាព
ចាំបាច់ខ្លាំងណាស់សម្រាប់ការលូតលាស់ ដែលជួយពួកគេឲ្យមានការអភិវឌ្ឍទាំង
រូបរាងកាយ និងបញ្ញាស្មារតីនៃជីវិតយុវវ័យ និងប្រព័ន្ធបន្តពូជ ទៀតផង។ ក្នុងន័យ
នេះ ការអន្តរាគមន៍អាហារូបត្ថម្ភសម្រាប់កុមារក្នុងវ័យសិក្សា វាមិនត្រឹមតែគាំទ្រ
ដល់សុខុមាលភាពកុមារប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែបានចូលរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការ
បង្កើតមូលធនមនុស្ស បង្កើនផលិតភាពការងារ និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេស
ផងដែរ។

អង្គការយូណេស្កូជាដំបូងមេត្រី !

៤. ស្ថិតក្នុងបរិបទសុខសន្តិភាព ឯកភាពទឹកដី ឯកភាពជាតិ និងស្ថិរភាពនយោ-
បាយដែលកើតចេញពីនយោបាយ ឈ្នះ ឈ្នះ និងការអនុវត្តគោលការណ៍លទ្ធិ
ប្រជាធិបតេយ្យសេរីពហុបក្ស រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាដឹកនាំដោយសម្តេចតេជោ
នាយករដ្ឋមន្ត្រី បានធ្វើឲ្យប្រជាជនកម្ពុជានិងប្រទេសជាតិជួបនូវការអភិវឌ្ឍវិក
ចម្រើនលូតលាស់លើគ្រប់វិស័យ គួរឲ្យកត់សម្គាល់ជាពិសេសនៅក្នុងប៉ុន្មានទសវត្ស
ចុងក្រោយនេះ កម្ពុជាសម្រេចបាននូវស្ថេរភាពរួមដ៏សំខាន់នៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ
របស់ខ្លួន គឺការក្លាយខ្លួនជាប្រទេសចំណូលមធ្យមកម្រិតទាបនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៥
កន្លងទៅ ក៏ដូចជាសម្រេចបាននៅគោលដៅអភិវឌ្ឍសំខាន់ៗផ្សេងទៀតដែរ។
សមិទ្ធផលទាំងអស់នេះ គឺជាសក្ខីភាពនៃការឈានឡើងរបស់កម្ពុជា ដោយចាប់
ផ្តើមពីបាតដៃទទេ និងក្នុងដំណើរឆ្លងកាត់ដ៏វែងឆ្ងាយ បត់បែន និងលំបាកជាច្រើន
រាប់មិនអស់ ហើយទទួលបាននូវការសាទរ និងការទទួលស្គាល់ពីមជ្ឈដ្ឋានជាតិ
និងអន្តរជាតិ ដោយស្មើមុខ និងស្មើសិទ្ធិ ជាពិសេសបានផ្តល់នូវក្តីសង្ឃឹម និងភាព
ជឿជាក់ចំពោះជោគវាសនាអនាគតរបស់ប្រជាជនគ្រប់រូប និងប្រទេសជាតិទាំង

មូលនៅក្នុងដំណើរឆ្ពោះទៅសម្រេចបាននូវស្វ័យនាករថ្មីៗថែមទៀត គឺជាប្រទេស ដែលមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៣០ និងមានសមធម៌សង្គមកាន់តែ ប្រសើរឡើង ។ សមិទ្ធផលសង្គម -សេដ្ឋកិច្ចខាងលើ បានធ្វើឱ្យស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុ អន្តរជាតិចាត់ទុកកម្ពុជាជាប្រទេសមួយ នៅក្នុងចំណោមប្រទេសឯកទត្តករកំណើន ចំណាត់ថ្នាក់ទី ៦ នៅក្នុងពិភពលោក ដែលមានកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ និងរឹងមាំ ក្រៅពីនេះ កម្ពុជាក៏ទទួលបាននូវជ័យលាភីជាច្រើនទៀត ដូចជាទទួលបានចំណាត់ ថ្នាក់ជាប្រទេសជោគជ័យបំផុតទី ៤ លើពិភពលោក ក្នុងការកាត់បន្ថយអត្រាភាព ក្រីក្ររបស់ប្រជាជន និងទទួលបានការវាយតម្លៃខ្ពស់ពីអង្គការសហប្រជាជាតិ ចំពោះការកាត់បន្ថយអត្រានៃភាពអត់ឃ្លានជាងពាក់កណ្តាល មុនពេលកំណត់ និង ជាប្រទេសឈានមុខគេទាំង ៧ លើពិភពលោក ក្នុងការកែលំអស្ថានភាពនៃការ អភិវឌ្ឍមនុស្ស ក្នុងចន្លោះពីឆ្នាំ១៩៩០ ដល់ឆ្នាំ ២០១៥ ។

៥. ការធានារក្សាការពារឱ្យបានដាច់ខាតនូវសុខសន្តិភាព និងស្ថិរភាពសង្គម ដែលសម្រេចបានដោយលំបាកឱ្យស្ថិតស្ថេរគង់វង្សចីរកាល គឺជាអាទិភាពដើម្បី យើងសម្រេចបាននូវស្ថេរភាពការងារអភិវឌ្ឍសង្គមនានា ក្នុងនោះក៏រួមទាំងវិស័យ សន្តិសុខស្បៀង និងអាហារូបត្ថម្ភ ផងដែរ ។ កម្ពុជាត្រូវបន្តធ្វើការកែទម្រង់វិស័យ សាធារណៈ និងបន្តលើកកម្ពស់សមត្ថភាពស្ថាប័ន ព្រមទាំងធនធានមនុស្ស ដើម្បី ជាមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់ទ្រទ្រង់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច ផង និងសម្រាប់សម្រេចបាន នូវស្ថេរភាពការងារអភិវឌ្ឍសង្គមនានា ទៀតផង ។

៦. ថ្វីបើនៅក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ស្ថានភាពសន្តិសុខស្បៀងកម្ពុជា មានភាពល្អប្រសើរ ដោយកម្ពុជាបានផលិតស្រូវលើសជាង ៤លានតោន គិតជា អង្ករជាង ៣លានតោនក្នុងមួយឆ្នាំៗក៏ដោយ ក៏ពុំមែនមានន័យថាស្ថានភាពអាហារ-

រូបត្ថម្ភមាតានិងកុមារ មិនមានបញ្ហានោះទេ។ ផ្អែកលើរបាយការណ៍អង្កេតសុខភាព និងប្រជាសាស្ត្រឆ្នាំ២០១៤ របស់ក្រសួងផែនការ បានឲ្យដឹងថា កុមារកម្ពុជាអាយុ ក្រោម ៥ឆ្នាំ មានបញ្ហាក្រិសក្រិន ៣២%, មិនគ្រប់ទម្ងន់ ២៤%, ស្គមស្គាំង ១០% និងស្លេកស្គាំង ៥៥%។ ឈរលើស្ថានភាពនេះ ការវិនិយោគ និងការអន្តរាគមន៍ ដើម្បី កាត់បន្ថយបញ្ហាអាហារូបត្ថម្ភ គឺជារបៀបវារៈដ៏សំខាន់មួយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដោយក្នុងនោះយើងទាំងអស់គ្នាត្រូវតែធ្វើការរួមគ្នា ដើម្បីឲ្យពលរដ្ឋទទួលបាន **អាហារូបត្ថម្ភល្អ សុខភាពល្អ**។ ការកែលម្អអាហារូបត្ថម្ភ គឺយើងធ្វើឲ្យមនុស្ស ជំនាន់ក្រោយ ជាពិសេសកុមារដែលជាមូលធនមនុស្សមិនអាចខ្វះបានសម្រាប់ បន្តវេនក្នុងការអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ និងមាតុភូមិយើងនាពេលអនាគត។

៧. ដើម្បីជាចំណេះដឹងក្នុងប្រធានបទ ស្តីពី “**ផលិត និងបរិភោគអាហារចម្រុះ សម្បូរជីវជាតិ ដើម្បីសុខភាពល្អបំផុត**” នៃទិវាជាតិអាហារូបត្ថម្ភលើកទី ៤ នេះ គណៈកម្មការរៀបចំទិវាជាតិនេះបានផលិតឯកសារមួយស្តីពី **កសិកម្មដែលគិតគូរ ពីអាហារូបត្ថម្ភ** សម្រាប់ចែកជូនក្នុងការស្វែងយល់ពីសារៈសំខាន់នៃវិស័យកសិកម្ម នៅក្នុងការទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងការធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងអាហារូបត្ថម្ភ ជាពិសេស ស្ត្រី និងកុមារ ។ ការធានាឲ្យមានការផលិតស្បៀងដែលមានសុវត្ថិភាព មានតម្លៃ សមរម្យ ផ្តល់នូវសារជាតិចិញ្ចឹមគ្រប់គ្រាន់ និងសមស្របតាមវប្បធម៌ប្រពៃណី ទាំង បរិមាណ និងគុណភាព ដើម្បីបំពេញតាមតម្រូវការរបបអាហាររបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ប្រកបដោយនិរន្តរភាព គឺជាកត្តាដ៏សំខាន់ ហើយកសិកម្មដែលគិតគូរពីអាហារូបត្ថម្ភ ទាមទារឲ្យមានការទំនាក់ទំនងគ្នាគ្រប់សង្វាក់ទាំងអស់ ពីសង្វាក់ផលិតកម្ម នៃការផ្គត់ផ្គង់ស្បៀងអាហារ ការកែច្នៃ ការរក្សាទុក និងទីផ្សារ រហូតដល់ពេល បរិភោគចុងក្រោយ ។

៨. ជាទីបញ្ចប់ ក្នុងនាមរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ខ្ញុំសូមអំពាវនាវឱ្យគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធ
ទាំងអស់បន្តកិច្ចសហការជាមួយគ្នាទៅទៀត ដើម្បីរួមគ្នាបញ្ចប់ភាពអត់ឃ្មាន
សម្រេចបានសន្តិសុខស្បៀង និងលើកកម្ពស់កែលម្អអាហារូបត្ថម្ភ នៅកម្ពុជា ។ ខ្ញុំ
សូមប្រសិទ្ធិពរជូនឯកឧត្តម លោកជំទាវ តំណាងអង្គការជាតិ អន្តរជាតិ អស់លោក
លោកស្រី អ្នកនាង កញ្ញា ភ្ញៀវភិក្ខិយសជាតិ និងអន្តរជាតិទាំងអស់ សូមទទួល
បាននូវពុទ្ធពរទាំង ៥ ប្រការ គឺ អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ និងបដិភាណៈកុំបីឃ្លៀង
ឃ្លាតឡើយ និងសូមជូនពរឱ្យដំណើរកំសាន្តក្នុងព្រះរាជពិធីបុណ្យអុំទូក បណ្តែត
ប្រទីប អកអំបុក សំពះព្រះខែ ទទួលបានភាពសប្បាយរីករាយ និងមានសុវត្ថិភាព។

សូមអរគុណ!